

SELETUSKIRI

„Eesti avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2020–2022“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Riigikantselei esitab kooskõlastamiseks „Eesti avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2020–2022“ eelnõu.

Avatud valitsemise partnerlus (edaspidi AVP) on rahvusvaheline algatus, et suurendada avaliku võimu teostamise avatust, läbipaistvust ja inimesekesksust ning kasutada selleks uusi tehnoloogiasid. Eesti liitus algatusega 2012. aastal. Eesti eesmärk partnerluses osaledes on suunata valitsuse ja kogu ühiskonna teravdatud tähelepanu riigijuhtimise kvaliteedile, õppida teiste riikide kogemusest ning jagada Eesti kogemusi teiste partnerluses osalevate riikidega. Partnerluse koordineerija on Riigikantselei.

AVP tegevusi viiakse ellu kaheaastaste tegevuskavadega, millest siinne „Eesti avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2020–2022“ (edaspidi *tegevuskava*), on viies. Tegevuskava toetab riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ strateegiliste sihtideni jõudmist. Vahetumalt on tegevuskava seotud sihiga „Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik“.

2. Tegevuskava koostamine

Eesti AVP tegevusi koordineerib avatud riigivalitsemise arengukomisjon (edaspidi ARVAK), mida juhib riigisekretär ja kuhu kuuluvad nii ministriumite kui valitsusväliste organisatsioonide esindajad.

Tegevused on valitud, lähtudes avalikule ideekorjele esitatud ettepanekutest ning ministriumite algatustest. Avalik ideekorje toimus 21. maist 4. juunini ning sinna esitasid üheksa ettepanekut E-riigi Akadeemia, MTÜ Korruptsioonivaba Eesti, Rohetiigri algatus, SA Eesti Koostöö Kogu, OÜ Juhatus Kompetentsikeskus ja Eesti Haridusfoorum (koos Vabaharidusliiduga).

Tegevuskava koostamise protsessi kinnitas ARVAK 3. detsembril 2019. aastal. Eriolukorra tõttu lükkus osa kavandatud tegevusi edasi ja uue ajakava kinnitas ARVAK kirjalikul koosolekul 25. mail 2020. aastal. Ajakava uuendamisel lähtuti eesmärgist esitada tegevuskava Vabariigi Valitsusele tegevusprogrammis ettenähtud tähtjaks nii, et kaasamise ja koosloome asjus järeleandmisi ei tehta.

Tabel 1. Tegevuskava koostamise protsess

Aeg	Tegevus	Eesmärk
7.–21.10.2019	Eelkohtumised huvirühmadega	Tutvustada AVPd seni vähemkaasatud sidusrühmadele (Eesti Puuetega Inimeste Koda, Eesti Noorteühenduste Liit, Eesti Külaliikumine Kodukant, Korruptsioonivaba Eesti, vanemaealiste poliitika eksperdid)
30.10.2019	Tegevuskava avaseminar	Koostöös AVP ümarlaua ja sidusrühmade esindajatega leida AVP ühisosa strateegiaga „Eesti 2035“
03.12.2019	ARVAKi kohtumine	Kokku leppida tegevuskava koostamise protsess
06.02.2020	AVP ümarlaua kohtumine	Arutada tegevuskava koostamise protsessi
17.02.2020	Kantslerite nõupidamine	Tutvustada tegevuskava koostamise protsessi
18.02.2020	ARVAKi kohtumine	Anda hinnang kehtiva tegevuskava elluviimisele ja selle tegevustega jätkamise vajalikkusele
25.05.2020	ARVAKi kohtumine (kirja teel)	Ajakohastada tegevuskava koostamise ajakava
21.05–4.06.2020	Avalik ideekorje (sh ministriumid)	Leida uusi AVP tegevusi

10.06.2020	Seminar seotud partnerorganisatsioonide ja ministeeriumite esindajatega	Kujundada tegevuskava võimalikke uusi tegevusi
15.06–3.07.2020	Temaatilised töötod seotud partnerorganisatsioonide ja ministeeriumite esindajatega	Kokku leppida, milliste tegevustega panustatakse AVP tegevuskavva (sh kohaliku omavalitsuse üksustele, korruptsiooni ennetamisele ja koosloomepraktikate levitamisele suunatud tegevused)
6.07–4.08.2020	Tegevuskava eelnõu kirjutamine koosloomes seotud partnerorganisatsioonide ja ministeeriumite esindajatega	Senised arutelud ja kokkulepped on analüüsitud ja tegevuskava eelnõu valmis
10.08.2020	ARVAKi kohtumine ja tegevuskava tutvustamine kantslerite nõupidamisel	Tegevuskava ettevalmistamine avalikuks konsultatsiooniks ja kooskõlastamiseks
12.–27.08.2020	Tegevuskava kooskõlastamine	Tegevuskava on partnerite ja ministeeriumitega kokku lepitud
31.08.2020	AVP tegevuskava esitamine Vabariigi Valitsusele	Tegevuskava heakskiitmine

Strateegia eelnõu on valminud osalevate ministeeriumite ja valitsusväliste organisatsioonide koosloomes. Eelnõu ja selle seletuskirja on ette valmistanud Riigikantselei strateegiabüroo nõunik Ott Karulin (693 5222; ott.karulin@riigikantselei.ee).

3. Kooskõlastamisele esitatava eelnõu sisu

Tegevuskavas antakse kolm lubadust, mille täitmiseks kavandatakse kuus üksteist täiendavat tegevust. Neist kaks, eelnõude väljatöötamise koosloomekeskkonna arendamine ja koosloomelise poliitikakujundamise oskuste suurendamine kohaliku omavalitsuse üksustes, on jätkutegevused.

Tabel 2. Tegevuskava lubadused ja tegevused

Lubadus	Tegevus
1. Koosloomelise poliitikakujundamise võimekuse suurendamine valitsusasutustes	1.1. Eelnõude väljatöötamise koosloomekeskkonna arendamine
	1.2. Koosloomelise poliitikakujundamise oskuste suurendamine
2. Koosloomelise poliitikakujundamise võimekuse suurendamine kohaliku omavalitsuse üksustes	2.1. Avatud valitsemise põhimõtete juurutamine kohaliku omavalitsuse üksustes
	2.2. Koosloomelise poliitikakujundamise oskuste ja kogukondade panuse suurendamine kohalike omavalitsuste üksustes
3. Poliitikakujundamise läbipaistvuse suurendamine	3.1. Kõrgemate ametiisikute huvide konflikti vältimise juhiste ja lobistidega suhtlemise hea tava väljatöötamine ja rakendamine
	3.2. Teavitaja kaitse regulatsiooni rakendamise toetamine

Ülevaade tegevustest:

1.1. Eelnõude väljatöötamise koosloomekeskkonna arendamine: tekstiredaktori arendamine, selle katsetamine ja kasutuselevõtmine ametkonna poolt.

1.2. Koosloomelise poliitikakujundamise oskuste suurendamine: parimate koosloomepraktikate kogumine ja metoodiline kirjeldamine ning uute metoodikate katsetamine eesmärgiga luua ametkonnale koosloomepraktikate tööriistakast.

2.1. Avatud valitsemise põhimõtete juurutamine kohaliku omavalitsuse üksustes: avatud valitsemise töötubade korraldamine kohaliku omavalitsuse üksustele.

2.2. Koosloomelise poliitikakujundamise oskuste ja kogukondade panuse suurendamine kohalike omavalitsuste üksustes: koosloomelise poliitikakujundamise arenguprogrammi, kus osaleb vähemalt viis kohaliku omavalitsuse üksust, elluviimine (sh kogukondade kaardistamine, seniste koosloomepraktikate analüüsimine ning kohalike elanike kaasamise mudeli väljatöötamine).

3.1. Kõrgemate ametiisikute huvide konflikti vältimise juhiste ja lobistidega suhtlemise hea tava väljatöötamine ja rakendamine: luua ja rakendada huvide konflikti vältimise juhised ministritele ja nende nõunikele ning lobistidega suhtlemise hea tava ametiisikutele.

3.2. Teavitaja kaitse regulatsiooni rakendamise toetamine: võimalike kulutõhusate ning konfidentsiaalsus- ja turvalisusnõuetele vastavate kanalite või süsteemide analüüs, mida saaksid kasutada nii avalik kui erasektor. Tehnoloogilise lahenduse arendamine.

4. Tegevuskava elluviimine

Tegevuskava viiakse ellu riigi ja valitsusväliste organisatsioonide partnerluse kaudu. Tegevuskava elluviimist jälgib ja koordineerib avatud riigivalitsemise arengukomisjon (ARVAK), mis koguneb kuni neli korda aastas. ARVAKi tegevust toetab mitteformaalne AVP ümarlaud, kuhu kuuluvad vabaühenduste esindajad ja teised huvitunud.

Riigikantselei avaldab oma veebilehel tegevuskava elluviimise ülevaate vähemalt kaks korda aastas, aga võimaluse korral jooksvalt.

Tegevuskava lõppedes koostatakse tegevuskava täitmise aruanne. Sõltumatu hindamismehhanism koostab tegevuskava kohta kaks aruannet: lähtearuanne, kus analüüsitakse tegevuste asjakohasust ja võimalikku mõju, ning lõpparuanne, mis keskendub tegevuste elluviimise tulemuslikkusele.

5. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks kõikidele ministeeriumitele, arvamuse avaldamiseks peamistele partnerorganisatsioonidele ning avalikule konsultatsioonile osalusveebi osale.ee.